

CENTRE FOR POLICY ALTERNATIVES
 විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය
 மாற்றுக் கொள்கைகளுக்கான நிலையம்

විසිවෙනි සංශෝධනය පිළිබඳ නිවේදනයයි.

2015 මැයි 30, කොළඹ, ශ්‍රී ලංකාව

මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ සම්බන්ධයෙන් රටේ මහජන කතිකාව තුළ නිරවුල් පැහැදිලි කිරීමක් සිදු නොවූ තත්වයන් තුළ පැතිර තිබෙන වැරදි සංකල්ප සහ ව්‍යාකූලතාවයන් ගැන විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය බලවත් අවධානය යොමු කර සිටී. මනාප ඡන්ද ක්‍රමය ඉවත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් ව්‍යවස්ථාවට ඉදිරිපත් කරන ලද විසිවැනි සංශෝධනයට බොහෝ පුද්ගලයන් තම සහය පළකර සිටින්නේ එය යෝජනා වූ ප්‍රතිසංස්කරණයන්ගේ එක් කාරණයක් පමණක් බව ද, මනාප ක්‍රමය වෙනුවට යෝජනා වන ක්‍රමය පිළිබඳව විවේචනාත්මක තක්සේරුවක් කළ යුතු බව ද, යෝජිත සංශෝධනයේ අනිකුත් කොටස් ඒවා සමානවම වැදගත් බවද අමතක කරමිනි.

එකිනෙකට වෙනස් වූ අනුවාදයන් කිහිපයකින් ඉදිරිපත් වී ඇතැයි පෙනීයන විසිවැනි සංශෝධන පනත් කෙටුම්පත හෝ මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණ පිළිබඳව දේශපාලන පක්ෂයන් තුළින් මතුවන බොහෝ යෝජනාවන් ගැන හෝ වාද කිරීමට තබා ඒවා දැක කියවීමටවත් පොදුජනතාවට අවස්ථාවක් නොලැබීම තත්වය තවත් දරුණු කොට ඇත. කෙසේ වුවත් මාධ්‍ය හරහා ලැබෙන වාර්ථා වලින් අවසානයේදී අපට වටහාගත හැකිව ඇත්තේ අළුතින්ම ඉදිරිපත් වී ඇති යෝජනා වැඩි වශයෙන් අවධානය යොමු කොට ඇත්තේ කේවළ ඡන්ද ක්‍රමයට බවත්, ඉතා සුළු ප්‍රමාණයක් සම්ප්‍රදායික නියෝජනයට වෙන්කොට ඇති බවත්ය. පහත සඳහන් කරුණු හේතුවෙන් බොහෝ දෙනා සඳහන් කරන පරිදි මෙම නව යෝජනා මිශ්‍ර නියෝජන ක්‍රමයක් (ම.ම.ජ) ලෙස හඳුන්වා දීම ජනතාව නොමග යවන්නක් ලෙස විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය අදහස් කරයි. වඩා හොඳ ක්‍රමයක් වෙනුවට නව යෝජනා පැහැදිලිවම ව්‍යවස්ථාවේ ප්‍රථම මූලධර්මයන් වන ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, විවිධත්වය, හා වගවීම යන ඒවායින් පිටපැනීමක් සිදු කරයි. තවද එය ශ්‍රී ලංකාව තුළ පවතින සුවිශේෂී තත්වයන්ට අනුකූල විය හැකි අප දන්නා කිසිම ජාත්‍යන්තර මොඩලයක උත්සාහකොට පරීක්ෂාවට ලක්කරන ලද ක්‍රමයක් නොවන අතර එය රටේ ව්‍යවස්ථාමය නියෝජනයේ ස්වභාවයට හා තත්වයට බරපතලව බලපෑම් කළ හැක. ව්‍යවස්ථාමය වශයෙන් ඉතා වැදගත් වන හා තාක්ෂණිකව සංකීර්ණ වන මැතිවරණ ප්‍රතිසංස්කරණයන්ගේ වෙනස්කම් මෙලෙස සිදුකළ නොහැකි බව අප සඳහන් කරමු.

මනාප ඡන්ද ක්‍රමය.

මනාප ඡන්ද ක්‍රමය දරුණු ප්‍රතිඵලයන් අප සමාජයට ලබාදුන් බව සත්‍යයක් වන නමුත් එම ක්‍රමයේ ශුද්ධත්වය වනුයේ පක්ෂ නායකත්වයේ අපහසුතාවයන් මතින් ඡන්ද දායකයා බලවත් වීම බව අප සිහි තබාගතයුතු කාරණයකි. මෙහිදී තමන් කැමති පක්ෂය තෝරාගැනීමටද, පක්ෂය තුළ තමන්

කැමති අපේක්ෂකයා / අපේක්ෂිකාව තෝරාගැනීමටද ඡන්ද දායකයාට හැකියාව තිබේ. අළුතින් යෝජනා වන ඕනෑම ක්‍රමයක් තමන් කැමති අපේක්ෂකයා හෝ අපේක්ෂිකාව තේරීමේ බලය සම්පූර්ණයෙන් පක්ෂ නායකත්වයට ලබා දී ඉවත්ව යා නොදී ඡන්ද දායකයාගේ බලය තහවුරු කරන්නක් විය යුතුය. මනාප ක්‍රමය මගින් පක්ෂය තුළම අපේක්ෂකයන් අතර තරඟකාරීත්වය තීව්‍ර කරන බවද ඒ තුළින් දූෂණයට සහ භීෂණයට රුකුල් දෙන බවටද සිදුකෙරෙන ප්‍රකාශයන් අතිශයින්ම සත්‍ය බව සඳහන් කළ යුතු අතර ඒ අපගේ දේශපාලන සංස්කෘතියේ බරපතල පිරිහීමක් මිස ඡන්ද ක්‍රමයේ ගැටළුවක් නොවන බවද සඳහන් කළ යුතුව ඇත. මනාප ඡන්ද ක්‍රමය මුලිනුපුටා දැමීමෙන් මැතිවරණ ක්‍රමය තුළට කිදාබැස ඇති දූෂණයේ හා භීෂණයේ ආකෘතීන්ගෙන් ගැලවීගත නොහැකි බව සත්‍යයකි. දේශපාලනික හැසිරීම් සහ නායකත්වයේ රටාවන් වෙනස්කිරීම මගින් හා දූෂිතයින්ට භීෂණය ව්‍යුහගත කරන තම මනාපය ප්‍රකාශ නොකර සිටිය හැකි සංස්කෘතියක් ඡන්ද දායකයා තුළ ගොඩනැගීම තුළින් පමණක්ම ඊට විසඳුම් සොයාගත යුතු වේ.

මිශ්‍ර නියෝජන ක්‍රමය : කේවල ක්‍රමය සහ සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය

1978 ව්‍යවස්ථාවෙන් හඳුන්වා දෙනු ලැබූ සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමය වෙනුවට කේවල ක්‍රමයේ හා (එෆ්. පී. පී) සහ සමානුපාතික නියෝජන ක්‍රමයේ (පී. ආර්) හොඳම ලක්ෂණයන්ගේ සම්මිශ්‍රනයක් වූ අළුත් ක්‍රමයක් ආදේශ විය යුතු බව 1994 සිටම ප්‍රබලව පැතිර ගිය මතයකි. 1994 මැතිවරණයට එක්සත් ජනතා නිදහස් සන්ධානය හා එක්සත් ජාතික පක්ෂය ඉදිරිපත් කරනලද මැතිවරණ ප්‍රකාශයන්ගේ එක් පොරොන්දුවක් වූයේ ජර්මානු මොඩලය මත පදනම් වූ මිශ්‍ර මැතිවරණ ක්‍රමයක් රටට හඳුන්වා දීමයි. එවන් මැතිවරණ ක්‍රමයක් මගින් රට මැතිවරණ කොට්ඨාශ අනුව බෙදීමක් හා එමගින් තම ඡන්ද කොට්ඨාශය සඳහා තමන් කැමති නියෝජිතයා තෝරාගැනීමට ඡන්ද දායකයාට අවස්ථාව ලැබීම තහවුරු වේ. ඊට අමතරව පාර්ලිමේන්තුවේ මුළු නියෝජනය එක් එක් පක්ෂයන් ලබාගත් ඡන්ද ප්‍රමාණයට සමානුපාතිකව සිදුවන බව, එනම් ඡන්ද ප්‍රමාණය හා පාර්ලිමේන්තුවේ ආසන ප්‍රමාණය අතර අනුරූපතාවයට අනුව, සමානුපාතික නියෝජනයේ හරය ඉන් තහවුරු වෙයි. ඡන්ද දායකයාගේ බලය මෙහිදී තවදුරටත් රැකෙන අතර එවන් අව්‍යාජ මිශ්‍ර නියෝජන ක්‍රමයක් මගින් ඔහුට / ඇයට තෝරාගැනීමට ඇති ඉඩකඩ පුළුල් වෙයි. සියලුම පක්ෂ තම පක්ෂයේ නියෝජිත ලැයිස්තුව ඉදිරිපත් කළ යුතු අතර එය වෙනස්කල නොහැකිකකි. ඒ නිසා සෑම පක්ෂයකටම මැතිවරණයට පෙර නාම යෝජනා දෙන්නන්ගේ තරාතිරම අනුව පෙළ ගස්වූ තම නියෝජිත ලැයිස්තු ඉදිරිපත් කිරීමට සිදුවන අතර පක්ෂ නායකයින් විසින් පසුව සිදුකල හැකි වෙනස් කිරීම්වලට ඉඩක් නොලැබේ. තම මනාපය සඳහන් කිරීමට ඇති ඡන්දදායකයාගේ අයිතිය මින් අහෝසිවන නමුත්, සුදුසුකම් සහිත, සමර්ත, ලිංගික හා වෙනත් පසුබිම් සහිත විවිධත්වයෙන් යුතු පුද්ගලයන් තම ලැයිස්තුවේ පෙරමුණේ සිටින අපේක්ෂකයන් ලෙස ඇතුලත් කිරීමට පක්ෂ පෙලඹෙන බැවින් මැතිවරණයට පෙර ලැයිස්තුවේ ඉදිරියෙන් සිටින්නන් හඳුනාගෙන ක්‍රියාකිරීමට ඡන්දදායකට ඉඩක් ලැබේ. කලාපයේ අඩුම පාර්ලිමේන්තු කාන්තා නියෝජනය ඇත්තේ අප රටේ බැවින් එවන් ක්‍රමයක් හේතුවෙන් පක්ෂවලට තම ලැයිස්තුවලට සුදුසුකම් ඇති කන්තාවන් ඇතුලත් කිරීමටද මින් බලපෑමක් කරයි.

ඡන්දදායකයාගේ බලය ශක්තිමත් කිරීම

ක්‍රමානුකූලව සැලසුම් කළ මිශ්‍ර නියෝජන ක්‍රමයේදී ඡන්දදායකයාට ඡන්ද පත්‍රිකා දෙකක් ලැබෙනු ඇත. ඉන් එකක් ඔහු/ඇය තෝරා ගන්නා ව්‍යවස්ථානුකූල පාර්ලිමේන්තු නියෝජිතයා වෙනුවෙනි, අනෙක ඔහු හෝ ඇය තෝරාගන්නා පක්ෂය වෙනුවෙනි. මෙහිදී ඡන්ද දායකයාට තම බලය

උපරිමව ලැබී ඇත. මන්ද ඔහුට / ඇයට තමා කැමති පක්ෂයකට ඡන්දය ප්‍රකාශ කළ හැකි වන අතර ඉන් බලපෑමක් නැතිව ව්‍යවස්ථානුකූලව තමා කැමති අපේක්ෂකයා හෝ අපේක්ෂිකාවද තෝරාගත හැක. මෙවන් ක්‍රමයක් ඡන්ද දායකයාට තේරුම් ගැනීමට ඉතා පහසු ක්‍රමයකි. මැතිවරණ කොමසාරිස්වරයාට කළමණාකරනයටද පහසු ක්‍රමයකි. කේවල ක්‍රමයට ලැබෙන ඡන්ද ප්‍රමාණයෙන් පක්ෂය දිනූ ආසන සංඛ්‍යාව තීන්දු කරනු ලැබූ පසු ලැබූ ඡන්ද ප්‍රමාණයට සමානුපාතිකව එකිනෙක පක්ෂයට ලැබෙන ආසන ප්‍රමාණය තීරණය වේ. පක්ෂ නියෝජිත ලැයිස්තුවේ අනුපිළිවෙලට ආසන පිරවීමට පක්ෂයට හැකියාව ඇති අතර කේවල ක්‍රමයෙන් ජයග්‍රහණය කළ අපේක්ෂක / අපේක්ෂිකා ප්‍රමාණය හා සමානුපාතික ක්‍රමයේ ලැයිස්තුවේ සඳහන් අපේක්ෂක / අපේක්ෂිකා එකතුවෙන් තම ආසන පුරවයි. කේවල හා සමානුපාතික යන ක්‍රමයන් දෙකම මේ ක්‍රමයන් දෙක මත ක්‍රියාත්මක වේ. ජර්මනිය, නවසීලන්තය, ස්කොට්ලන්තය, මේ ක්‍රමය පවතින රටවල්ය.

සමාජිකය

ව්‍යවස්ථාවක ප්‍රාථමික අරමුණක් වනුයේ ජනතාව ආරක්ෂා කිරීම හා බලගැන්වීමද ඊටම මුහුණලා දේශපාලන බලය අත්හදා බලන දේශපාලනඥයින් බලගැන්වීමයි. මහජනතාවගේ මැදිහත්වීමකින් හෝ අනුමතකිරීමකින් තොරව දේශපාලනඥයින් සහ පක්ෂ උපදේශකයින් ව්‍යවස්ථාව සැලසුම් කිරීම හෝ සංශෝධනය කිරීම නීත්‍යානුකූල නොවනවා පමණක් නොව ව්‍යවස්ථාවේ මූලික හර පද්ධතීන්ම එමගින් උල්ලංඝනය කරයි. දහනමවෙනි සංශෝධනය සම්මත කරගත් දිනීමයේදීත් යෝජනා කෙරුණු හා විරුද්ධ වූ දේ පිළිබඳව මහජනතාව අඳුරේ තබමින් සංශෝධනය කපා කොටා හදාවැඩූ පිළිවෙළ ව්‍යවස්ථාමයව අපකීර්තිමත් සිදුවීමකි. මහජන නියෝජිතයින් පත්කර ගැනීමට මහජනයාට ඇති අවස්ථාව පිළිබඳ වූ සංශෝධනයන්ද ඉදිරිපත් වන්නේ එම ක්‍රමයම අනුගමනය කරමින් නම් අපට එය කිසිසේත් පිළිගත නොහැක. විකල්ප ප්‍රතිපත්ති කේන්ද්‍රය මෙහිදී ඉල්ලා සිටින්නේ ජනතා සහභාගීත්වය සහිත විනිවිද භාවයෙන් යුත් ක්‍රියාපටිපාටියක් මෙහිදී සිදුවිය යුතු බවත් පාර්ලිමේන්තු විවාදයට පෙර විසිවන සංශෝධනයේ අවසාන සැකසුම මහජන පරීක්ෂාවට විවෘතව තිබිය යුතු බවත්ය.